

Protokoll nr 3 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 22 mars 2022, kl. 16:00-16:50

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer:

§§1-17, omedelbart justerade § 11

Dag för justering:

Fredag 25 mars 2022

Erik Slottnér (KD)
ordförandeMirja Räihä (S)
vice ordförande**Närvarande:**

Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottnér (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Birgitta Thulin (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Christina Linderholm (C)
Lisa Ahlstrand (S)
Robert Mjörnberg (V)
Inger Gretzer Qvick (V)
Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Basu Alam (M)
Anna Kers Hagberg (MP)
Bengt-Olov Tengmark (S)
Emelie Stark (S)
Jakob Brant(S) §§ 6-17
Birgitta Sevefjord (V)
Hanna Egeltoft (V)
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Felix Finnveden (S)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Truls Ljungström (M)
Daisy Johansson (L)
Anna Simon-Karlsson (C)

Tjänstgörande:

Bent-Olov Tengmark (S) för Felix Finnveden (S)

Närvarande tjänstemän:

Äldredirektören Patric Rylander, avdelningschef Linda Hamnes, strateg Elisabeth Landström, Lars Sonde och Åsa von Berens från Äldrecentrum §§ 1-6 samt nämndsekreterare Gina Lööf.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreteraren Fredrik Bergström.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottnér (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottnér (KD) valdes att tillsammans med
vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera protokollet.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 2/2022-02-22

Äldrenämndens protokoll från 2022-02-22 anmälades.

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna

§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser har inkommit.

§ 6. Förvaltningschefens information/presentation

Lars Sonde och Åsa von Berens från Äldrecentrum
presenterade utvärderingen av Matlyftet.

Strategen Elisabeth Landström presenterade Äldreomsorgens
årsrapport.

§ 7. Remiss av Reviderad Framkomlighetsstrategi

Dnr ALD 2021/622

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som
svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande
daterat 2022-02-10.

Äldrenämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått förslag
till reviderad framkomlighetsstrategi. Denna är Stockholms
trafikstrategi och som antogs av kommunfullmäktige 2013.

Det reviderade förslaget beskriver hur stadens vägar och gator kan användas och utvecklas på bästa sätt när staden växer. Den gäller för hela staden och avser både befintliga och nya gator och vägar. Strategin ska vara ett stöd i stadens interna arbete i samarbetet med andra myndigheter, intresseorganisationer och i dialogen med stockholmarna, näringslivet samt andra aktörer.

Äldreförvaltningen svarade under hösten 2021 på en kontorsremiss gällande framkomlighetsstrategin. Förvaltningen bedömer att de förändringar som genomförts, jämfört med kontorsremissen, är relativt marginella och föranleder inte att förvaltningen ändrar inriktning på den kontorsremiss som tidigare lämnats.

Äldreförvaltningen anser att framkomligheten är central för Stockholm och noterar att hänsyn tagits till Strategin för en äldrevänlig stad. I framkomlighetsstrategin förs bland annat fram att staden ska vara tillgänglig och inkluderande med en miljö som främjar ett aktivt liv – hela livet. Förvaltningen är även positiv till att strategin tar hänsyn till Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning då även äldre kan ha funktionsnedsättningar av olika slag. Äldreförvaltningen anser därmed att hänsyn tagits till de äldre och ställer sig positiv till Framkomlighetsstrategin och har inga ytterligare synpunkter.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Leif Söderström (SD) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Ledamoten Leif Söderström (SD) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att ärendet återremitteras till trafikkontoret
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna välkomnar en rad perspektiv i den reviderade framkomlighetsstrategin. Stockholm är en stor kommun och många av ytterstadens invånare har ett särskilt behov av bil. Tillgången till bil är en nödvändighet för en stor del av stockholmarna för att få vardagen att gå ihop i situationer när kollektivtrafik inte är praktiskt möjligt.

Den föreslagna framkomlighetsstrategin är en fortsättning av den grönbåa majoritetens politik för att försvåra vardagen för Stockholms bilister. Vi anser därför att trafikkontoret bör ges i uppdrag att ta fram en framkomlighetsstrategi som också bejakar bilisternas intressen. Att på ett mer tillmötesgående sätt avhandla frågan om bilens villkor i form av bilkörfält och parkeringsutrymmen är av stor vikt för att skapa ett framkomligt Stockholm.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vänsterpartiet välkomnar den reviderade framkomlighetsstrategins övergripande inriktning att prioritera gång, cykel och kollektivtrafik, främst bland trafikslagen, i den reviderade strategin.

Utifrån ett äldre och även funktionshinderperspektiv ser vi dessa punkter som de mest relevanta att fokusera på, och givetvis också utifrån ett klimatperspektiv. Stockholm ska vara en stad för alla, och det är inte om det finns fysiska eller andra hinder i stadsmiljön som verkar instängande för vissa invånare i staden. Ambitionerna är dock rätt i strategin, det är av högsta vikt att just ovanstående kategorier av trafikanter prioriteras.

I förvaltningens kontorsutlåtande nämns att framkomlighetsstrategin har tagit hänsyn till "Strategin för en äldrevenlig stad", vilket vi tycker är utmärkt!

Vi vill dock särskilt lyfta några av särskilda utmaningar som staden står inför i vårt yttrande som vi anser att nuvarande majoritet har brustit i. Dels rör detta framkomligheten, i synnerhet för äldre och invånare med olika funktionsvariationer vintertid. Bristfällig snöröjning främst för gångare men också för cyklister (utanför stomcykelnätet) är ett reellt och stort problem som verkar instängande för många äldre. Dessa utgör också en särskilt utsatt grupp i vad man i trafiksammanhang refererar till som "oskyddade trafikanter".

Vi menar att detta bör åtgärdas, helst för flera år sedan! Kopplat till denna problematik finns även en övergripande brist då snöröjningen i staden ligger på att antal olika privata utförare utan konkret samordning och med överlappande ansvarsområden och kompetens-skillnader. I Vänsterpartiets mening är detta en stor del av problemet. Staden bör återigen överväga att återta dessa verksamheter i kommunens regi.

Avslutningsvis vill vi adressera problematiken kopplat till el-sparkcyklar, även dessa verkar inlåsandande för många äldre i staden, och kringskär mångas rörlighet i staden. Vi har såväl i funktionshinderrådet som i kommunfullmäktige krävt krafttag från majoriteten för att komma tillrätta med problemen, men ytterst lite har hänt under mandatperioden. Vi anser att staden kan göra långt mer för att komma tillrätta med dessa privata företags sparkcyklar, som oombett pryder stadens gator i vartannat gathörn och allt däremellan.

§ 8. Remiss av Från delar till helhet – en reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93)

Dnr ALD 2022/24

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-01-31.

Samsjuklighetsutredningen tillsattes av regeringen i juni 2020 med uppdraget att skapa förutsättningar för att personer med samsjuklighet erbjuds en samordnad, behovsanpassad och patientcentrerad vård och omsorg och får tillgång till de medicinska, farmakologiska, psykiatriska och sociala insatser som de är i behov av. Utredningen föreslår att det blir obligatoriskt för kommuner och regioner att gemensamt bedriva en samordnad vård- och stödverksamhet. Syftet med samordnad vård- och stödverksamhet är att genom samordnade och kontinuerliga vård- och stödinsatser som utgår från deltagarens individuella mål, behov, resurser och sociala sammanhang främja deltagarnas hälsa, trygghet och levnadsvillkor.

Förvaltningen ser ett stort värde av att personer oavsett ålder får möjlighet till strukturerade utredningar om eventuellt missbruk, förekomst av psykisk störning eller förekomst av eventuellt demenstillstånd. Begreppet samsjuklighet behöver tydliggöras mer inom äldreomsorgens alla verksamheter likväl inom myndighetsutövning som på särskilda boenden och i hemtjänsten.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vänsterpartiet ställer sig positivt till förvaltningens remissvar på "Från delar till helhet - En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93)"

Vi vill fästa uppmärksamheten på att samsjuklighetsbegreppet i utredningen är begränsat till skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska diagnoser eller närliggande tillstånd såsom demens. Somatiska sjukdomar ingår därför inte i definitionen av utredningens målgrupp. Utredningen tar däremot upp att finns det en tydlig koppling mellan psykiatrisk och somatisk ohälsa. Den somatiska hälsan är kraftigt nedsatt och överdödligheten stor hos personer med samsjuklighet, jämfört med befolkningen i övrigt liksom även ökade att risken för suicid. Både psykiatriska och somatiska insatser bör därför ingå i en individuell plan och en fast vårdkontakt som samordnar vårdbehoven på båda områdena.

Kunskaper krävs för att äldreomsorgens personal ska kunna uppmärksamma personer med psykisk störning eller demens som har ett samtidigt skadligt bruk eller beroende av alkohol eller droger och som befinner sig i risk för suicidhandlingar. Den påvisade markanta ökningen av skadligt bruk av alkohol hos äldre personer över 65 år bör uppmärksammas inom äldreomsorgen. Vidare ger den aktuella utredningen stöd för fortsatt implementering och måluppföljning som möjliggörs inom ramen för "Handlingsplan för suicidprevention".

Socialförvaltningens kartläggning 2020 över personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad visade att drygt 40 procent uppgavs ha en känd missbruksproblematik och cirka 30 procent påtaglig psykisk ohälsa. Samsjuklighet inom dess grupper har inte uppgivits, vilket borde kunna inplaneras inför kartläggning 2022.

Utredningen tar även upp förslag med utökad statlig finansiering, som syftar till att öka möjlighet för personer med samsjuklighet att få tillgång till ett oberoende stöd i kontakter med myndigheter och med vården genom personligt ombud. Under 2020 visade en kartläggning att endast ett fåtal av dem som använder tjänsten för första gången var över 65 år. Biståndshandläggare har från 2021 ålagts att informera om personligt ombud. Vi stöder den under 2022 planerade inventering av behovet av personligt ombud för äldre med psykisk funktionsnedsättning jämte översynen hur personligt ombud bör organiseras för att tillgodose behovet för personer över 65 års ålder.

§ 9. Äldreomsorgens årsrapport 2021

Dnr ALD 2022/47

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner rapporten
2. Äldrenämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna för kännedom

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-02-24.

Äldrenämnden ansvarar bland annat för stadsövergripande utvecklingsfrågor inom äldreomsorgen i Stockholms stad. I uppdraget ingår att årligen ta fram en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet i syfte att ge en samlad bild av äldreomsorgen i Stockholms stad. Årsrapporten används som underlag i det kontinuerliga utvecklingsarbetet för en likvärdig äldreomsorg av god kvalitet. Årsrapporten 2021 är den femte upplagan. Rapporten innehåller övergripande statistik om den äldre befolkningen i Stockholm, äldreomsorgens insatser och volym, resultat från olika uppföljningar samt utvecklingsområden som framkommit. Dessa är kompetensutveckling och kompetensförsörjning, teambaserat

arbetssätt för att säkra upp vården och omsorgen på vård- och omsorgsboende, stöd till chefer, utveckling av ramtid för att öka den äldres möjlighet att få en personcentrerad omsorg och skapa delaktighet och inflytande. Även vikten av att staden i högre utsträckning tar tillvara de äldres synpunkter på äldreomsorgen samt digitalisering lyfts som områden som stadens äldreomsorg behöver prioritera i arbetet framåt.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldrenämnden har i uppdrag att årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen. Syftet med årsrapporten är att ge en samlad bild av äldreomsorgen i Stockholms stad 2021. Rapporten ska också vara ett underlag för att arbeta mot en likställighet inom stadens äldreomsorg och ska användas i dialoger med stadsdelsförvaltningarna samt fungera som ett underlag för beslut, planering och utveckling.

Personal inom äldreomsorgen

Att låga löner och en hög andel visstidsanställningar och timvikarier, med enhetschefer som ofta har ett brett uppdrag med ett stort antal underställda medarbetare, präglar stadens äldreomsorg är något även stadens egen utvärdering visat på. Vi delar denna uppfattning och menar att den dyrköpta lärdomen från pandemin i grunden måste vara att höja statusen på äldreomsorgen, ge verksamheten högre bemanning och bättre ekonomiska villkor samt att ge de anställda trygga jobb och därmed bra förutsättningar att göra ett viktigt jobb.

För att uppnå en god personalkontinuitet krävs politisk vilja och fasta anställningar på heltid. I årsrapporten för år 2019 förklaras att flera av de privata utförarna som har ovanligt god personalkontinuitet har personal, vanligen timanställd, som enbart går till ett visst antal kunder och att denna personal ofta

arbetar sex dagar i veckan. Vidare redogörs för att utförare med relativt få kunder har en bättre kontinuitet än utförare med många kunder eftersom de har få antal anställda och i snitt färre antal kunder än de kommunala eftersom de privata utförarna har möjlighet att ange max antal kunder, samt har möjlighet att ange ett begränsat geografisk upptagningsområde. Större privata utförare har liknande resultat som de kommunala utförarna på kontinuitetsmätningarna. Att denna förklaring utelämnats i rapporten för år 2021 ger oss ingen anledning till att tro att de privata utförarnas något bättre siffror beror på något annat än detta.

Arbetet för att erbjuda fler trygga och fasta anställningar behöver intensifieras. Att som tidigare hävda att arbetsgivaren behöver flexibilitet i verksamheterna kan inte längre rättfärdiga att närmare en fjärdedel av arbetet utförs av timvikarier, särskilt inte som flera av dessa vill ha en fast anställning.

För att skapa en bättre och säkrare äldreomsorg behöver staden höja ambitionerna för kompetensutveckling, både i förhållande till egen och upphandlad verksamhet. Det bör vara en självklarhet framöver att hur verksamheterna lever upp till kompetenskrav ska följas upp i stadens utvärderingar.

Ramtid

Sedan år 2017 finns särskilda anvisningar för beställning och genomförandeplan inom hemtjänst, så kallad ramtid. Dock finns enligt årsrapporten och den stadsövergripande översyn av arbetsmiljön inom hemtjänsten som staden gjort ett fortsatt behov av att implementera ramtid, då det både på beställarenheterna och hos hemtjänstutförare fortfarande finns hinder som gör det svårt att leva upp till intentionerna. Vi är nu inne på femte året med ramtid och kan konstatera att hemtjänsten hade haft bättre förutsättningar för detta arbetssätt med en politik som på riktigt fokuserar på en hållbar arbetsmiljö.

Ökad medicinsk kompetens

I utvärderingen av äldreomsorgen under coronapandemin konstateras att det redan innan pandemin är flera verksamheter som uppges ha dragit ner på sjuksköterskor och hanterar sjuksköterskestödet på kvällar, nätter och helger via sjuksköterskepatruller. Detta leder till att det blir svårare att

genomföra vissa ordinationer, exempelvis dropp och antibiotika intramuskulärt eller intravenöst. Fler insatser skulle även kunna genomföras på boendet med en ökad tillgänglighet och närvaro från läkare, för att förhindra att äldre skickas till sjukhus.

Rapporten menar att diskussioner med regionen kring gränssnittet, inte bara vad stadens egen hälso- och sjukvård ska kunna hantera utan också vad som kan hanteras på särskilda boende med stöd av regionen, kommer att behöva föras, så att vården blir integrerad och sammanhållen för patienten. Det finns uppenbart all anledning att skyndsamt stärka den medicinska kompetensen i omsorgen och vi föreslår att staden i närtid beslutar om åtgärder i den riktningen.

Dokumentation

Det är uppenbart att dokumentationen i framförallt kommunala verksamheter behöver utvecklas för en sammanhållen vård- och omsorgsprocess för de enskilda.

Basala hygienrutiner

I årsrapporten står att nudging använts för att öka följsamheten till basala hygienrutiner. Att följa basala hygienrutiner ska vara en självklarhet och är snarare en ledarskapsfråga än något som ska uppmuntras genom att putta medarbetarna i rätt riktning. Vidare står att söktrycket till stadens utbildningar i basala hygienrutiner minskade något under den senare delen av året, troligen på grund av minskad smittspridning, vilket är anmärkningsvärt. Basala hygienrutiner ska alltid följas, oavsett smittspridning.

Likaså är arbetskläder något som är ett absolut krav och staden bör vidta åtgärder mot de utförare som fortfarande inte följer detta.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

I förordet till Äldreomsorgens årsrapport lyfter äldreförvaltningen fram sex utvecklingsområden: säkerställa personalens kompetens, multiprofessionella teamarbetet på särskilda boenden, stöd till chefer, implementering av ramtid

och samordning av digital teknik. Samtidigt framhålls vikten av att arbeta med resultat särskilt beträffande verksamhetsuppföljningar, brukarundersökningar och uppföljningar på individnivå. Vi anser att för att kunna använda såväl brukarundersökningarna som kvalitetsuppföljningar på individnivå i kvalitetsförbättringsarbetet måste dock svarsfrekvenser respektive genomförandet öka väsentligt för båda dessa undersökningar. Brukarundersökningar med svarsfrekvenser under 60 % är tveksamt representativa och bör även leda till utvärdering de som ej svarat.

Vi håller med förvaltningen om att de sex utvecklingsområdena är viktiga men vi anser att för att kunna arbeta vidare med dessa områden måste rapporter och vittnesmål om missförhållandena med personalens arbetsmiljö tas på allvar och åtgärdas. Resultaten från Kommunals medlemsundersökning 2020, som citeras i årsrapporten, visade att drygt en tredjedel av personalen ansåg att bemanningen sällan eller aldrig var tillräcklig. Drygt en femtedel uppgav att de dagligen hade svårigheter att ta ut sin rast. Över hälften upplevde också att de inte hade förutsättningar att ge en god omsorg varje dag.

I väntan på nationella riktlinjer för grundbemanningen inom äldreomsorgens verksamheter måste nyckeltal på bemanning inom hemtjänst och särskilda boende upprättas. Utan en tillräcklig grundbemanning går det inte att säkerställa en god och värdig vård och omsorg eller attraktiv arbetsmiljö. Nationella vårdkompetensrådet har avgett i en ny rapport i mars 2022, vilken bland annat tar upp ”vikten av att skapa miljöer som främjar innovationer och utveckling av nya arbetsformer samt minska graden av detaljstyrning och överflödiga administrativa krav. Ramtid infördes för att öka tilliten och handlingsfriheten men själva genomförande har gått trögt. Det har säkerligen flera förklaringar men med otillräcklig bemanning inom hemtjänst torde det vara svårt få avsedd effekt på kvalitetstid hos de äldre. Andra skäl kan vara att förflyttningstid och tid för dokumentation inräknas i ramtiden. För att också arbetstagarna ska medverka vid planering och anpassning av arbetsinsatser inom ramtiden förutsätter det personkännedom som endast kan uppnås genom hög personalkontinuitet.

mycket arbete återstår för att det ska bli en rutin inom alla hemtjänstenheter. De intervjuade var eniga om vinsterna med reflektionstid för arbetsmiljön. Efter det hinder som pandemin utgjort för genomförande borde nu kraftig tas för att införande av veckovisa reflektionstider med alla arbetande på enheterna. Vare sig med eller utan utbildad reflektionsledare ska alla kunna träffas en gång per vecka för att stötta varandra i små som stora problem. Ekonomi och tid ska inte vara hinder för genomförandet av dessa möten.

Särskilt uttalande

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi tackar för ett väl genomfört arbete som återigen fick ske mot en besvärlig Covid spridning i samhället, men positivt är att denna gång blev konsekvenserna för de äldre inte lika omfattande som vid tidigare utbrott.

När det gäller språksatsningen så har Sverigedemokraterna mångfald framfört begäran om att ett språktest införs redan vid anställningen. Detta för att personal anställd för omhändertagande och vårdande arbetsuppgifter inte skall behöva avsätta vårdtid för språkskola.

Årsrapporten vittnar om att det finns problematik för att språksatsningen skall nå önskad effektivitet och att formerna behöver justeras, att avsatt tid inom ramen för satsningen inte är tillräcklig samt att det krävs mer utbildning och utvecklade rutiner för att arbeta som språkstödande, detta tar resurser från vård och omsorgsuppdraget.

§ 10. Fördelning av medel för sociala besök 1 maj – 21 december 2022

Dnr ALD 2021/468

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens förslag till fördelning av medel för sociala besök för perioden 1 maj till 31 december 2022.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-02-11.

För perioden 1 januari till och med 30 april fördelades medel för ungdomsbesök på vård- och omsorgsboenden av äldrenämnden den 14 december 2021. Under 2022 sker en utveckling av det sociala innehållet i äldreomsorgen och det blir möjligt att få besök av både ungdomar och seniorer, så kallade sociala besök, från och med 1 maj 2022 respektive 1 juni 2022. Nytt för 2022 är också att servicehus ges möjlighet att ansöka om sociala besök. En ny upphandling sker under våren 2022 och gäller både ungdomsbesök och seniorbesök på vård- och omsorgsboende och servicehus från och med 1 maj 2022 respektive 1 juni 2022.

Äldreförvaltningen har tagit emot 59 ansökningar om medel för ungdomsbesök på vård- och omsorgsboenden och tio ansökningar för ungdomsbesök på servicehus.

Äldreförvaltningen har även tagit emot 33 ansökningar för seniorbesök på vård- och omsorgsboende och åtta ansökningar för besök på servicehus. 35 enheter har ansökt om både ungdomsbesök och seniorbesök.

Beräkningen av fördelningen av medel grundar sig på antalet boendeplatser som finns på enheterna samt hur många ansökningar som inkommit för ungdomsbesök och seniorbesök.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 11. Förslag till fördelning av matlyftet 2022

Dnr ALD 2021/600

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag på fördelning av medel motsvarande 10,2 miljoner kronor från Matlyftet 2022.
2. Äldrenämnden beslutar att delegera till äldredirektör att besluta om eventuella omfördelningar av medel som inte rekvirerats.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-02-11.

Sedan år 2019 har stadsdelsförvaltningarna haft möjlighet att ansöka om medel från Matlyftet. I budget för 2022 har äldrenämnden fått i uppdrag att i samråd med stadsdelsförvaltningarna fortsätta med Matlyftet i syfte att motverka undernäring och social isolering. Matlyftet är budgeterat till 11,5 miljoner kronor varav 10,2 miljoner kronor avsatts till stadsdelsförvaltningarna. Resterande belopp kommer att användas till bland annat utbildning för biståndshandläggare och goda exempelutställningar. Samtliga stadsdelsförvaltningar har ansökt om medel och beloppet uppgår till drygt 18 miljoner kronor och därför har prioriteringar av medlen varit nödvändiga.

Bilaga 1 visar den föreslagna fördelningen av Matlyftet för 2022. I bilaga 2 redovisas en sammanställning av genomförda aktiviteter för Matlyftet 2021. Ansökta medel för 2021 var åtta miljoner kronor och stadsdelsförvaltningarna har redovisat att 7,6 miljoner kronor har används. Stadsdelsförvaltningarna har anpassat aktiviteterna efter de restriktioner som pandemin har medfört. Ibland har aktiviteter behövt ställas in. Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förslaget på fördelning av medel för Matlyftet 2022.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att godkänna förvaltningens förslag till beslut fördelningar för år 2022
2. Att för kommande år lägga ner projektet till förmån uppdrag med mål att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet samt att resurser läggs där vi vet att det gör störst nytta, genom att tillföra resurser för att skapa tid och förutsättningar för personalen att aktivt arbeta med näringsfrågor vid måltider.
3. Att därutöver anföra:

Vi har tagit del av Redovisning av Matlyftet 2021 och Fördelning av ansökta medel från Matlyftet 2022. Vi har tidigare framfört och vill åter inkomma med synpunkter på och invändningar mot projektet Matlyftet.

Vi finner det anmärkningsvärt att äldrenämnden ska fortsätta att godkänna tilldelning av pengar utan nämnden haft möjlighet att diskutera och ifrågasätta projektets nuvarande utformning med hänsyn till slutsatserna i Stiftelsen Äldrecentrums rapport ”Uppföljning av projekt matlyftet i Stockholm stad”.

Enligt rapportens slutsatser går det inte att få svar på om projektets syfte att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet uppnåts. Skälet till detta är att de enskilda aktiviteterna inte följts upp och utvärderats systematiskt och metodiskt. Även om matlyftet onekligen har engagerat och nått ett stort antal äldre personer var majoriteten av genomförda aktiviteterna till stor del riktade till äldre personer i eget boende vars huvudsakliga syfte varit att erbjuda social samvaro. För de få projekt som inbegrep socialt isolerade äldre och riskgrupper för undernäring krävdes uppsökande verksamhet av hemtjänstens personal som beskrev problem med att nå gruppen. Vidare skapar upplägget med årliga ansökningar och avrapporteringar problem att ta fram utgångsdata som ska kunna under året följas upp och utvärderas med mätbara effekter på undernäring och social isolering.

Vi anser att syftet med Matlyftet inte kan uppnås med nuvarande upplägg. Vi föreslår istället att i hemtjänst, på särskilda boende och dagverksamheter ska förutsättningar ges för att utbilda personalen att kunna möta problem med ätstörningar och undernäring och även tid för delta i och/ eller stimulera till näringsriktiga måltider och mellanmål. Foodtrucks och inspirations-middagar i all ära, staden behöver

verkligen ta ett krafttag genom att ge rätt förutsättningar för personalen inom omsorgen för att komma tillrätta med denna fråga. En god måltidsmiljö för stadens äldre uppnår vi förutom med utbildning av personalen genom att öka bemanningen, minska minutstyrningen, ja helt enkelt ge personalen rätt förutsättningar för att utföra sitt jobb!

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Maten och måltiden betyder mycket för den äldres välbefinnande och hälsa. Måltiderna förebygger undernäring och sjukdomar, samt är en viktig social del och ett positivt inslag i vardagen. Många av våra äldre är ofrivilligt ensamma, vilket kan leda till depression och minskad aptit, med undernäring och ytterligare sjukdomar som följd. Eftersom alltför många äldre bor kvar i ordinärt boende och många lever isolerat är måltiden viktig även inom hemtjänsten.

Vi välkomnar att förvaltningen även inför ansökan för år 2022 anordnat ett erfarenhetsmöte med syfte att inspirera varandra och lyfta goda exempel inför ansökan.

Stockholms äldre behöver dock kraftfulla insatser som motverkar undernäring och ofrivillig ensamhet. Kunskapen kring maten och måltidsupplevelsens betydelse för hälsa och välmående behöver öka och vi är tveksamma till att majoritetens satsningar ger de långsiktiga effekter våra äldre behöver för att stärka måltidens betydelse, förebygga undernäring och förebygga ofrivillig ensamhet. Flera av aktiviteterna nyttjas av dem som redan tar sig till aktivitetscentren och de som är ofrivilligt ensamma och socialt isolerade riskerar att inte delta i aktiviteterna. Det uppsökande arbetet för att nå de ofrivilligt ensamma saknas ofta och behöver förbättras. En föreläsning om livsglädje eller en bussutflykt kan ge en aktiv äldre ett stort utbyte och verka förebyggande, men vi hade velat se en större insats på det uppsökande arbetet för att aktiviteterna ska komma dem till del som mest behöver det.

Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum konstaterar i sin uppföljning från 2021 att om man vill nå den grupp äldre som av olika anledningar är socialt isolerade, eller riskerar att bli, måste man använda någon form av uppsökande verksamhet.

De konstaterar vidare att det då handlar mycket om motivationsarbete och att erbjuda sociala aktiviteter samt att de uppsökande insatser som fungerat och som genomförts inom projekt Matlyftet ofta involverat hemtjänstens personal. Även frågan om uppföljning och utvärdering är något som behöver åtgärdas, för att vi ska kunna se vilka effekter projektet haft.

Vi tror att något som gör en långsiktig och verklig skillnad är att ha måltidsombud på varje enhet inom den kommunala hemtjänsten, med särskild kunskap om måltider för äldre, ombud som sprider kunskaper om bra mat för äldre, vilka lagar, regler och ansvarsförhållanden som gäller för maten, samt löpande informerar och inspirerar övrig omvårdnadspersonal. I detta arbete ska även hållbarhetsaspekten och vikten av att minska miljöpåverkan genom valet av mat beaktas. Varje krona staden använder måste ge effekter som förbättrar hälsan för äldre och ökar kvaliteten inom verksamheterna.

Särskilt uttalande

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Måltiderna är viktiga inslag i de äldres dagliga rutiner, inte minst som social kontaktyta. Till detta bidrar matlyftets flora av varierade aktiviteter såsom matlagningsträffar, föreläsningar och gemensamma måltider vid högtider, vilket skapar välkomna mervärden för de äldre.

De äldre skall alltid serveras välsmakande måltider med bra näringsinnehåll. Det är grundläggande för att förebygga undernäring samt befrämja tillfrisknande vid sjukdom. För att hålla nere ledtider och upprätthålla matens kvalitet samt minska miljöpåverkan bör maten lagas så nära brukaren som möjligt och när det är möjligt ordnas så att kommunala kök på skolor kan samverka med äldreomsorgen för att kunna erbjuda de äldre närlagad mat.

Sverigedemokraterna är mycket angelägna om att de äldre tas om hand på bästa sätt och har i budgeten för Stockholms stad 2022 reserverat 10 Miljoner kronor till ett förstärkt matlyft!

§ 12. Anmälan av ekonomisk månadsrapport för februari 2021

Dnr ALD 2022/13

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-03-10.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för nämndernas arbete med uppföljning av budget ska varje nämnd ta fram en månatlig ekonomirapport med årsprognos och redovisa till stadsledningskontoret och respektive nämnd.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 13. Anmälan av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § SoL per kvartal 4, år 2021

Dnr ALD 2021/18

Äldrenämndens beslut

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden överlämnar anmälan med sammanställning av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut för kvartal 4 år 2021 till kommunfullmäktige.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2022-02-15.

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) samt kommunens revisorer.

I ärendet redovisas de 263 besluten som stadsdelsnämnderna rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 4 år 2021. Redovisningen omfattar beslut som vid kvartalets slut är fortsatt ej verkställda, beslut som verkställts och beslut som avslutats. Totalt var 173 beslut fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten, cirka 75 procent avser beslut där den enskilde har tackat nej till erbjudanden om

plats, främst beroende på att den enskilde inte vill flytta i dagsläget. 66 beslut avser enskilda som avstår insatser med anledning av covid-19-pandemin. Avbrotten har minskat väsentligt inom hemtjänst och dagverksamhet då många äldre valt att påbörja sin insats igen. Totalt verkställdes 58 beslut under perioden och 32 beslut avslutades, främsta orsaken till att besluten avslutats var att den enskilde återtagit sin ansökan.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 14. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 15 mars 2022**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 15 mars 2022 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 15. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 17 mars 2022**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 17 mars 2022 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 16. Postlista februari 2022**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för februari 2022 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 17. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäldes.

Sammanträdet avslutades.

Vid protokollet

Gina Lööf, nämndsekreterare